A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2017. március 9.*

„Előzetes döntéshozatal — Ügyvédi szolgáltatásnyújtás szabadsága — A tagállamok azon lehetősége, hogy az ügyvédek meghatározott kategóriái számára tartsák fenn az ingatlanok tulajdonjogának keletkezésére vagy átszállására vonatkozó közokiratok elkészítésére irányuló jogot — Tagállami szabályozás, amely megköveteli, hogy az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzés iránti kérelmen szereplő aláírás valódiságát közjegyző tanúsítsa”

A C-342/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) a Bírósághoz 2015. július 8-án érkezett, 2015. május 19-i határozatával terjesztett elő a

Leopoldine Gertraud Piringer által indított eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: J. L. da Cruz Vilaça tanácselnök, A. Tizzano (előadó), a Bíróság elnökhelyettese, M. Berger, A. Borg Barthet és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. június 8-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– Leopoldine Gertraud Piringer képviseletében S. Piringer, W. L. Weh és S. Harg Rechtsanwälte,

– az osztrák kormány képviseletében G. Eberhard, M. Aufner és C. Pesendorfer, meghatalmazotti minőségben,

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek, J. Vláčil és D. Hadroušek, meghatalmazotti minőségben,

– a német kormány képviseletében T. Henze, J. Möller, D. Kuon és J. Mentgen, meghatalmazotti minőségben,

– a spanyol kormány képviseletében M. J. García-Valdecasas Dorrego és V. Ester Casas, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

– a francia kormány képviseletében G. de Bergues, D. Colas és R. Coesme, meghatalmazotti minőségben,

– a lett kormány képviseletében I. Kalniņš és J. Treijs-Gigulis, meghatalmazotti minőségben,

– a luxemburgi kormány képviseletében D. Holderer, meghatalmazotti minőségben, segítője: F. Moyse avocat,

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, D. Lutostańska és A. Siwek, meghatalmazotti minőségben,

– a szlovén kormány képviseletében B. Jovin Hrastnik, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében G. Braun és H. Støvlbæk, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2016. szeptember 21-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az ügyvédi szolgáltatásnyújtás szabadsága tényleges gyakorlásának elősegítéséről szóló, 1977. március 22-i 77/249/EGK tanácsi irányelv (HL 1977. L 78., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 52. o.) 1. cikke (1) bekezdése második albekezdésének és az EUMSZ 56. cikknek az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az osztrák állampolgár Leopoldine Gertraud Piringer és a Bezirksgericht Freistadt (freistadti kerületi bíróság, Ausztria) között annak tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, hogy ez utóbbi megtagadta egy ingatlanra vonatkozó adásvételi szerződés tervezetének az osztrák ingatlan-nyilvántartásban való feljegyzését.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 77/249 irányelv második preambulumbekezdésének szövege a következő:

„[…] ez az irányelv csak azokra az intézkedésekre vonatkozik, amelyek elősegítik az ügyvédi tevékenység szolgáltatásnyújtás formájában megvalósuló tényleges gyakorlását; […] részletesebben kidolgozott intézkedések lesznek szükségesek a letelepedés joga tényleges gyakorlásának elősegítésére”.

4 Ezen irányelv 1. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében:

„(1) Ez az irányelv az alábbiakban megállapított korlátokkal és feltételekkel, a szolgáltatásnyújtás formájában megvalósuló ügyvédi tevékenységekre alkalmazandó.

Az irányelvben foglaltak mellett azonban a tagállamok fenntarthatják az ügyvédek meghatározott kategóriái számára azt a jogot, hogy olyan hivatalos okiratokat [helyesen: közokiratokat] készíthessenek, amelyek elhunyt személyek vagyonának kezelésére jogosítanak vagy amelyek ingatlanok tulajdonjogának keletkezésére vagy átszállására vonatkoznak.

(2) »Ügyvéd« alatt minden olyan személy értendő, aki szakmai tevékenységét az alábbi megnevezések valamelyike alatt jogosult folytatni:

[…] *Írország:*	barrister, solicitor,
[…] *Egyesült Királyság:*	advocate, barrister, solicitor,

[…]

”

5 Az említett irányelv 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Azok a tevékenységek, amelyek az ügyfél jogi eljárásban való vagy hatóságok előtti képviseletével kapcsolatosak, a fogadó tagállamban annak szabályai szerint gyakorolhatók, kivéve azokat a szabályokat, amelyek a letelepedés helyére vagy az említett tagállamban a szakmai szervezetnél történő bejegyzésre vonatkoznak.

[…]

(4) Az (1) bekezdésben említettől eltérő tevékenységet folytató ügyvédre továbbra is annak a tagállamnak a feltételeit és szakmai szabályait kell alkalmazni, amelyből érkezik, de a fogadó tagállam szakmai előírásainak – bármely forrásból is származzanak –, különösen az ügyvédi tevékenység és az adott államban folytatott egyéb tevékenység összeférhetetlenségének […] sérelme nélkül. Az utóbbi szabályok csak akkor alkalmazhatók, ha azt a fogadó tagállamban állandó jelleggel nem működő ügyvéd is teljesíteni tudja, és csak annyiban, amennyiben betartásuk objektív szempontok alapján indokolt az adott államban, az ügyvédi tevékenység, a szakma tekintélye és a vonatkozó összeférhetetlenségi szabályok betartásának megfelelő biztosítása érdekében.”

6 Az ügyvédi hivatásnak a képesítés megszerzése országától eltérő tagállamokban történő folyamatos gyakorlásának elősegítéséről szóló, 1998. február 16-i 98/5/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1998. L 77., 36. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 3. kötet, 83. o.) (10) preambulumbekezdése kimondja:

„[…] a 77/249/EGK irányelvhez hasonlóan […] lehetővé kell tenni, hogy Nagy-Britanniában és Írországban a saját országuk címét használva működő ügyvédek ne készíthessenek bizonyos, a tulajdonátruházással és örökösödéssel kapcsolatos okiratokat; […] ez az irányelv egyáltalán nem érinti azokat a rendelkezéseket, amelyekben a tagállamok bizonyos tevékenységeket fenntartottak az ügyvédi szakmától különböző, más szakmák számára; […]”

7 Ezen irányelv „Tevékenységi kör” címet viselő 5. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Azok a tagállamok, amelyek engedélyezik, hogy területükön az ügyvédek egy meghatározott csoportja olyan okiratot készítsen, amelyek elhunyt személyek hagyatékának kezelésére jogosítanak vagy ingatlanok tulajdonjogának keletkezésére vagy átruházására vonatkoznak, amely okiratok készítését más tagállamok az ügyvédi szakmától eltérő más szakma számára tartanak fenn, e tevékenységek gyakorlásából kizárhatják a saját országuk szakmai címével az utóbbi tagállamokban működő ügyvédeket.”

Az osztrák jog

8 Az 1955. február 2-i Allgemeines Grundbuchsgesetz (az ingatlan-nyilvántartásról szóló szövetségi törvény; BGBl I., 87/2015. szám, a továbbiakban: GBG) alapeljárás tényállására alkalmazandó változata szerinti 31. §-a a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzésre csak közokiratok, vagy olyan magánokiratok alapján kerülhet sor, amelyeken a felek aláírását bíróság vagy közjegyző hitelesítette, és amennyiben természetes személyekről van szó, a hitelesítési záradéknak a születési időt is tartalmaznia kell.

[…]

(3) A külföldi okiratok hitelesítését nemzetközi egyezmények szabályozzák. Azon okiratok esetében, amelyeket azok az osztrák képviseleti hatóságok hitelesítenek, amelyeknek a működési területén az okiratot kiállítják vagy hitelesítik, illetve azon okiratok esetében, amelyeket azon állam belföldi képviseleti hatóságai hitelesítenek, amelynek a területén az okiratot kiállítják vagy hitelesítik, nem szükséges további hitelesítés.

[…]”

9 A GBG 53. §-a előírja:

„(1) A tulajdonos kérheti valamely tervezett értékesítés vagy zálogba adás ingatlan-nyilvántartásban történő feljegyzését annak érdekében, hogy az említett értékesítés vagy zálogba adás folytán bejegyzendő jogok tekintetében e kérelem időpontjától megalapozza az ingatlan-nyilvántartási ranghelyet.

[…]

(3) Az ilyen kérelmek csak akkor jegyezhetők fel, ha az ingatlan-nyilvántartás szerinti helyzet alapján a bejegyzendő jog bejegyezhető vagy a fennálló jog törölhető, és ha a kérelmen szereplő aláírást bíróság vagy közjegyző hitelesítette. A 31. § (3)–(5) bekezdésének rendelkezései alkalmazandók.

[…]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

10 L. G. Piringer egy Ausztriában található ingatlan 50%-os tulajdoni hányadával rendelkezik.

11 L. G. Piringer 2009. február 25-én arra irányuló kérelmet írt alá a Cseh Köztársaságban, hogy a ranghely megalapozása céljából jegyezzék fel az osztrák ingatlan-nyilvántartásba az említett ingatlanban fennálló tulajdoni hányadának a tervezett eladását. A kérelmező e kérelmen szereplő aláírását egy cseh ügyvéd hitelesítette, aki ennek érdekében a cseh joggal összhangban olyan záradékot foglalt a kérelembe, amely megjelölte többek között a kérelmező születési idejét, valamint a kérelmező által a személyazonosságának bizonyítása céljából bemutatott dokumentumokat. Az aláíró ügyvéd e záradékban továbbá megerősíti, hogy L. G. Piringer előtte egyetlen példányban saját kezűleg aláírta az említett kérelmet.

12 L. G. Piringer 2014. július 15-én benyújtotta e feljegyzés iránti kérelmet a Bezirksgericht Freistadt-hoz (freistadti kerületi bíróság, Ausztria), amelynek feladata az ingatlan-nyilvántartást vezetése. Kérelméhez mellékelte többek között az Osztrák Köztársaság és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság között létrejött, a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködésről, a közokiratok elismeréséről és a

jogi információszolgáltatásról szóló 1961. november 11-i egyezményt (BGBl. 309/1962. szám), amely még mindig irányadó a Cseh Köztársasággal fenntartott kétoldalú kapcsolatokra (BGBl III. 123/1997. szám; a továbbiakban: osztrák–cseh egyezmény).

13 E bíróság a 2014. július 18-i ítélettel elutasította az említett kérelmet azzal az indokkal, hogy az alapeljárás felperesének az aláírását, a GBG 53. §-ának (3) bekezdésében előírtakkal ellentétben, nem hitelesítette bíróság vagy közjegyző. Ezenkívül az említett bíróság álláspontja szerint az aláírás cseh ügyvéd által való hitelesítése nem tartozik az osztrák–cseh egyezmény hatálya alá. Mindenesetre úgy ítélte meg, hogy az L. G. Piringer által bemutatott hitelesítési záradék nem tartalmazza az említett egyezmény 21. és 22. cikkében megkövetelt hivatalos pecsétlenyomatot.

14 A Landesgericht Linz (linzi tartományi bíróság, Ausztria) a 2015. november 25-én hozott végzésben helybenhagyta ezen ítéletet, és többek között megállapította, hogy még ha az aláírás hitelességét tanúsító nyilatkozat a cseh jog értelmében közokiratnak minősül is, annak Ausztriában való elismerése az osztrák–cseh egyezmény 21. cikke (2) bekezdésének a hatálya alá tartozik. Márpedig, mivel e rendelkezés korlátozza a magánokiratokon szereplő aláírás eredetiségét igazoló olyan záradék kölcsönös elismerését is, amelyet valamely „bíróság, közigazgatási hatóság vagy osztrák közjegyző” vezetett rá ezen okiratra, e rendelkezés hatályának a cseh ügyvédek által rávezetett záradékokra való kiterjesztése nemcsak e cikk szövegével, hanem magával a szerződő felek akaratával is ellentétes lenne.

15 Az L. G. Piringer által előterjesztett *felülvizsgálati kérelem* ügyében eljáró Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) lényegében úgy véli, hogy az osztrák–cseh egyezmény nem alkalmazható a jelen ügyben, és kételyei vannak a GBG 53. §-ának (3) bekezdésében előírt közjegyzői hitelesítésre vonatkozó követelménynek az uniós joggal való összeegyeztethetőségét illetően.

16 E körülmények között az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [77/249 irányelv] 1. cikke (1) bekezdésének második albekezdését, hogy a tagállamnak lehetősége van arra, hogy az ingatlanok tulajdonjogának keletkezéséhez vagy átszállásához szükséges okiratokon szereplő aláírások eredetiségének hitelesítését kivonja az ügyvédi szolgáltatásnyújtás szabadsága alól, és e tevékenység gyakorlásának jogát a közjegyzők számára tartsa fenn?

2) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 56. cikket, hogy azzal nem ellentétes a nyilvántartás helye szerinti állam (Ausztria) olyan nemzeti rendelkezése, amely szerint az ingatlanok tulajdonjogának keletkezéséhez vagy átszállásához szükséges okiratokon szereplő aláírások hitelessége igazolásának joga a közjegyzők számára van fenntartva, mégpedig azzal a következménnyel, hogy az aláírás eredetiségéről az állandó jelleggel a Cseh Köztársaságban működő ügyvéd által a működésének helye szerinti államban tett nyilatkozatot a nyilvántartás helye szerinti államban nem ismerik el annak ellenére, hogy az említett nyilatkozat a cseh jog alapján a hivatalos hitelesítés joghatásával bír,

különösen mert

a) a Cseh Köztársaságban az állandó jelleggel ott működő ügyvéd által az ingatlan-nyilvántartásban történő feljegyzésre irányuló kérelmen szereplő aláírás hitelességéről tett nyilatkozatnak a nyilvántartás helye szerinti államban történő elismerésének a kérdése olyan, ügyvéd általi érdemi szolgáltatásnyújtást érint, amelyre az állandó jelleggel a nyilvántartás helye szerinti államban működő ügyvédeknek nincs lehetőségük, és az említett nyilatkozat elismerésének megtagadására ezért nem vonatkozik a korlátozások tilalma,

vagy pedig

b) az említett fenntartás a (jogügyletekről készült) okiratok tekintetében a jogszerűség és jogbiztonság biztosításának céljával és így közérdeken alapuló nyomós ok által igazolható, és az ezen túlmenően az említett célnak a nyilvántartás helye szerinti államban történő eléréséhez is szükséges?”

A szóbeli szakasz újbóli megnyitása iránti kérelemről

17 A Bíróság eljárási szabályzata 82. cikke (2) bekezdésének megfelelően az eljárás szóbeli szakaszát a főtanácsnok indítványának az ismertetését követően 2016. szeptember 21-én befejezettnek nyilvánították.

18 A Bíróság Hivatalához 2016. október 31-én benyújtott beadványában L. G. Piringer kérte a szóbeli szakasz újbóli megnyitását. Lényegében a főtanácsnok indítványában szereplő néhány állítást vitatott, és arra hivatkozott, hogy az érintett felek nem vitattak meg bizonyos, a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemben lényegesként feltüntetett érveket.

19 E tekintetben az EUMSZ 252. cikk második bekezdéséből az következik, hogy a főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva indokolással ellátott indítványt terjesszen elő azokban az ügyekben, amelyek esetében a részvételére van szükség, és a Bíróságot nem köti sem ezen indítványa, sem pedig az annak alapjául szolgáló indokolás (2016. december 21-i Tanács kontra Front Polisario ítélet, C-104/16 P, EU:C:2016:973, 60. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

20 Következésképpen az, ha valamelyik fél nem ért egyet az említett indítvánnyal, bármilyen kérdéseket is vizsgáljanak abban, önmagában nem indokolhatja az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását (2016. december 21-i Tanács kontra Front Polisario ítélet, C-104/16 P, EU:C:2016:973, 61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

21 Mindamellett emlékeztetni kell arra, hogy az eljárási szabályzat 83. cikke értelmében a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően az eljárás során bármikor elrendelheti az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását, különösen ha úgy ítéli meg, hogy az ügy körülményei nincsenek kellően feltárva, vagy ha az ügyet olyan érv alapján kellene eldönteni, amelyet a felek, illetve az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23. cikke szerinti érdekeltek nem vitattak meg.

22 A jelen ügyben ugyanakkor a Bíróság úgy ítéli meg, hogy minden olyan információval rendelkezik, amely szükséges az előterjesztett kérdések megválaszolásához, és hogy ezekre az információkra hivatkoztak az eljárás során, és azokat a felek megvitatták.

23 E körülmények között a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően úgy véli, hogy nem szükséges elrendelni az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

24 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 77/249 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének második albekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapügyben szóban forgóhoz hasonló tagállami szabályozás, amely az ingatlanok tulajdonjogának keletkezéséhez vagy átszállásához szükséges okiratokon szereplő aláírások hitelesítését a közjegyzők számára tartja fenn, ebből következően pedig kizárja a valamely másik tagállamban letelepedett ügyvéd általi ilyen hitelesítés ezen tagállamban való elismerésének lehetőségét.

25 E kérdés megválaszolása érdekében azt kell előzetesen megállapítani, hogy alkalmazandó-e a 77/249 irányelv az alapügyben szóban forgó körülmények között.

26 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a 77/249 irányelvet, amely az ügyvédi szolgáltatásnyújtás szabadsága tényleges gyakorlásának elősegítésére irányul (1988. január 19-i Gullung-ítélet, 292/86, EU:C:1988:15, 15. pont), az 1. cikke (1) bekezdése szövegének megfelelően a szolgáltatásnyújtás keretében gyakorolt ügyvédi tevékenységekre kell alkalmazni.

27 Ily módon, először is meg kell vizsgálni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, az ingatlan-nyilvántartásban történő feljegyzésre irányuló kérelmen szereplő aláírás hitelesítése „ügyvédi tevékenységnek” minősül-e, másodszor pedig hogy e hitelesítést az említett rendelkezés értelmében vett szolgáltatásnyújtás szabadságának szabályai szerint végezték-e.

28 Először is meg kell állapítani, hogy a 77/249 irányelv nem határozza meg kifejezetten, hogy az „ügyvédi tevékenység” fogalma értelmét tekintve mit foglal magában. Ugyanis, jóllehet az irányelv különbséget tesz egyrészt azon tevékenységek között, amelyek az ügyfél jogi eljárásban való vagy hatóságok előtti képviseletével kapcsolatosak, és amelyekre többek között az említett irányelv 4. cikkének (1) bekezdése hivatkozik, másrészt pedig az irányelv 4. cikkének (4) bekezdése értelmében vett valamennyi egyéb tevékenység között (lásd: 1995. november 30-i Gebhard-ítélet, C-55/94, EU:C:1995:411, 14. pont), nem pontosítja e fogalmak terjedelmét.

29 Ugyanakkor magát a 77/249 irányelv értelmében vett „ügyvéd” fogalmát illetően az irányelv 1. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy e kifejezés alatt „minden olyan személy értendő, aki szakmai tevékenységét” az egyes tagállamokban „alkalmazandó megnevezések valamelyike alatt jogosult folytatni”. E meghatározással az uniós jogalkotó a tagállamokra bízta, hogy maguk állapítsák meg e fogalom tartalmát, és az egyes tagállamokban elfogadott megnevezésekre utalt az említett szakmai tevékenység gyakorlására jogosult személyek azonosítása érdekében.

30 E körülmények között meg kell állapítani, hogy az ügyvédek által végezhető tevékenységek meghatározása tekintetében, mivel a 77/249 irányelv semmilyen pontosítást nem tartalmaz, az uniós jogalkotó továbbá meg kívánta óvni a tagállamok azon hatáskörét, hogy azok meghatározzák e fogalom tartalmát, így e tekintetben széles körű mérlegelési mozgástérrel ruházza fel őket.

31 Következésképpen a 77/249 irányelv értelmezése érdekében meg kell jegyezni, hogy ellentétben azzal, amit különösen a cseh és a spanyol kormány állít, az „ügyvédi tevékenység” ezen irányelv értelmében vett fogalma nemcsak az ügyvédek által szokásosan nyújtott jogi szolgáltatásokat, így a jogi tanácsadást, az ügyfél jogi eljárásban való képviseletét és védelmét foglalja magában, hanem az olyan más típusú szolgáltatásokra is vonatkozhat, mint az aláírások hitelesítése. Az a körülmény, hogy ez utóbbi feladatokat nem minden tagállamban ügyvédek látják el, e tekintetben nem bír jelentőséggel.

32 Másrészt pontosítani kell, amint az a Bíróság elé terjesztett iratokból következik, hogy egyes tagállamok, köztük többek között a Cseh Köztársaság, ténylegesen lehetőséget biztosít a belföldön letelepedett ügyvédek számára az ilyen más típusú szolgáltatások nyújtására.

33 Másodszor meg kell állapítani, hogy az aláíráshitelesítésre irányuló ügyvédi tevékenység a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó szabályok hatálya alá tartozik-e. A 77/249 irányelv ügyvédi tevékenységekre való alkalmazásának ugyanis az irányelv 1. cikkének (1) bekezdése értelmében az is feltétele, hogy e tevékenységek „szolgáltatásnyújtás formájában” valósuljanak meg.

34 E tekintetben a Bíróság már több alkalommal kimondta, hogy a szolgáltatásnyújtás lehetővé tétele érdekében vagy a szolgáltatást nyújtó utazik abba a tagállamba, ahol a szolgáltatást igénybe vevő személy letelepedett, vagy az igénybe vevő személy utazik abba a tagállamba, ahol a szolgáltatást nyújtó letelepedett. Míg az első eset kifejezetten szerepel az EUMSZ 57. cikk harmadik bekezdésében, amely a szolgáltatást nyújtó személy számára lehetővé teszi, hogy tevékenységét ideiglenesen a

szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállamban folytassa a tagállam saját állampolgáraira irányadó feltételek mellett, a második eset, amely megfelel az áruk, a személyek és a tőke szabad mozgásának alkalmazási körén kívül eső valamennyi jövedelemszerző tevékenység liberalizációja célkitűzésének, annak szükségszerű kiegészítése (lásd különösen: 2013. szeptember 13-i Demirkan-ítélet, C-221/11, EU:C:2013:583, 34. pont).

35 Így a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően az EUMSZ 56. cikk által a tagállami állampolgárok, ezáltal az uniós polgárok számára biztosított, a szolgáltatásnyújtás szabadságához való jog magában foglalja a szolgáltatásnyújtás „passzív” szabadságát, vagyis a szolgáltatást igénybe vevő személyek szabadságát arra, hogy másik tagállamba utazzanak azért, hogy ott valamely szolgáltatásban részesüljenek, anélkül hogy ezt bármilyen korlátozás akadályozná (lásd különösen: 2013. szeptember 24-i Demirkan-ítélet, C-221/11, EU:C:2013:583, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

36 Ebből következően, amennyiben a 77/249 irányelv az ügyvédi szolgáltatásnyújtás szabadsága tényleges gyakorlásának elősegítésére irányul, azt úgy kell értelmezni, hogy az alkalmazandó mind arra a klasszikus esetre, amikor az ügyvéd utazik a székhelyétől eltérő tagállamba, hogy ott nyújtsa szolgáltatásait, mind pedig arra az esetre, amikor az említett ügyvéd nem utazik, vagyis amennyiben – az alapügyben szóban forgóhoz hasonlóan – a szolgáltatás igénybevevője az, aki a lakóhelye szerinti tagállamot elhagyva az ügyvéd székhelye szerinti tagállamba utazik, hogy ott ügyvédi szolgáltatásokat vegyen igénybe.

37 A fentiekre tekintettel, mivel a jelen ügyben teljesülnek a 77/249 irányelv alkalmazási feltételei, meg kell állapítani, hogy az irányelv alkalmazható az alapügyben szóban forgóhoz hasonló körülmények között.

38 Ennek megállapítását követően meg kell jegyezni, hogy az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) által előterjesztett kérdés kifejezetten a 77/249 irányelv 1. cikke (1) bekezdése második albekezdésének értelmezésére vonatkozik. E rendelkezés lehetővé teszi az ügyvédi szolgáltatásnyújtás szabadsága alóli eltérést, előírva, hogy a tagállamok az „ügyvédek meghatározott kategóriái” számára tarthatják fenn többek között az ingatlanok tulajdonjogának keletkezésére vagy átszállására vonatkozó közokiratok elkészítésére irányuló jogot.

39 Közelebbről, a kérdést előterjesztő bíróság a kérdésével különösen arra vár választ, hogy az ilyen eltérés alapján igazolható-e az ingatlanok tulajdonjogának keletkezéséhez vagy átszállásához szükséges okiratokon szereplő aláírások hitelesítésére vonatkozó és az ilyen tevékenység gyakorlásából az ügyvédek kizárását lehetővé tévő eltérés osztrák közjegyzők javára való fenntartása.

40 Márpedig meg kell állapítani, hogy a 77/249 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének második albekezdése nem foglalja magában általános módon a különböző jogi szakmák kategóriáit oly módon, hogy a tagállamok e rendelkezést kihasználva jogosultak lennének arra, hogy bizonyos jogi szakmai kategóriákra, így például a közjegyzőkre korlátozzák az ingatlanok tulajdonjogának keletkezésére vagy átszállására vonatkozó közokiratok elkészítésére irányuló tevékenység gyakorlását, és így a külföldi ügyvédeket korlátozzák abban, hogy a szóban forgó tevékenységet az említett tagállamok területén gyakorolják.

41 Ezzel szemben az említett rendelkezés korlátozottabb terjedelmű eltérést ír elő, és az ügyvédek bizonyos meghatározott kategóriáira vonatkozik, amelyeket egyébként ezen irányelv maga is megjelöl az 1. cikkének (2) bekezdésében.

42 E tekintetben, amint arra a Bizottság és a német kormány helyesen rámutat, a 77/249 irányelv elfogadásának körülményei lehetővé teszik e rendelkezés eredetének és alkalmazási körének megértését, amelyet az Egyesült Királyság és Írország javára illesztettek az irányelvbe abból a célból, hogy figyelembe vegyék e két tagállam különleges jogi helyzetét, amelyekben ügyvédek olyan különböző kategóriái léteznek, mint a *barrister* és a *solicitor*.

43 Közelebbről, a 77/249 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének második albekezdésében előírt eltérés feltehetően ezen common law országokban alkalmazandó azon szabályozásra van figyelemmel, amely a *solicitoroknak* az ingatlanjog körébe tartozó egyes jogi aktusok meghozatalára vonatkozó kizárólagos hatáskörét szabályozza, míg a többi tagállamban az ilyen aktusok kiállítása ezen irányelv elfogadásának időpontjában a közjegyzők és a bíróságok számára volt fenntartva. Végül nem volt vitatott, hogy az ilyen tevékenységek nem tartoznak a 77/249 irányelv hatálya alá.

44 Az említett eltérés így annak elkerülésére irányul, amint azt a főtanácsnok az indítványának a 34. pontjában megállapította, hogy más tagállamok ügyvédjei az érintett tevékenységeket az Egyesült Királyságban vagy Írországban gyakorolhassák. A 98/5 irányelv (10) preambulumbekezdése, amelynek értelmében „a [77/249] irányelvhez hasonlóan lehetővé kell tenni, hogy Nagy-Britanniában és Írországban a saját országuk címét használva működő ügyvédek ne készíthessenek bizonyos, a tulajdonátruházással és örökösödéssel kapcsolatos okiratokat”, szintén alátámasztja ezt az értelmezést.

45 A 98/5 irányelv 5. cikkének (2) bekezdése hasonlóképpen azt írja elő, hogy „[a]zok a tagállamok, amelyek engedélyezik, hogy területükön az ügyvédek egy meghatározott csoportja olyan okiratot készítsen, amelyek elhunyt személyek hagyatékának kezelésére jogosítanak vagy ingatlanok tulajdonjogának keletkezésére vagy átruházására vonatkoznak, amely okiratok készítését más tagállamokaz ügyvédi szakmától eltérő más szakma számára tartanak fenn, e tevékenységek gyakorlásából kizárhatják a saját országuk szakmai címével az utóbbi tagállamokban működő ügyvédeket”.

46 E körülmények között, mivel a 77/249 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének második albekezdésében előírt eltérés csak az ügyvédeknek az érintett tagállam által a magában az irányelvben pontosan meghatározott elnevezések egyike alatt történő szakmai tevékenység folytatására feljogosított meghatározott csoportjaira, nem pedig az ügyvédi szakmától különböző más szakmákra vonatkozik, meg kell állapítani, hogy az alapügyben szóban forgó körülmények között az említett rendelkezést nem kell alkalmazni.

47 A fentiekre figyelemmel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 77/249 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy azt nem kell alkalmazni az alapügyben szóban forgóhoz hasonló tagállami szabályozásra, amely az ingatlanok tulajdonjogának keletkezéséhez vagy átszállásához szükséges okiratokon szereplő aláírások hitelesítését a közjegyzők számára tartja fenn, ebből következően pedig kizárja a valamely másik tagállamban letelepedett ügyvéd általi ilyen hitelesítés ezen tagállamban való elismerésének lehetőségét.

A második kérdésről

48 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 56. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapügyben szóban forgóhoz hasonló tagállami szabályozás, amely az ingatlanok tulajdonjogának keletkezéséhez vagy átszállásához szükséges okiratokon szereplő aláírások hitelesítését a közjegyzők számára tartja fenn, ebből következően pedig kizárja a valamely másik tagállamban letelepedett ügyvéd általi, a nemzeti jogának megfelelő ilyen hitelesítés említett tagállamban való elismerésének lehetőségét.

49 E kérdés megválaszolása érdekében először is emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 56. cikk nemcsak a másik tagállamban letelepedett szolgáltatóval szemben az állampolgársága alapján alkalmazott minden hátrányos megkülönböztetés eltörlését követeli meg, hanem ugyanúgy valamennyi korlátozás megszüntetését, akkor is, ha azok különbségtétel nélkül vonatkoznak a nemzeti és az egyéb tagállamokból származó szolgáltatókra, amennyiben azok akadályozzák, zavarják vagy kevésbé vonzóvá teszik egy olyan másik tagállamban letelepedett szolgáltató szolgáltatásait, ahol az jogszerűen nyújt

hasonló szolgáltatásokat (2013. július 18-i Citroën Belux ítélet, C-265/12, EU:C:2013:498, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2015. június 11-i Berlington Hungary és társai ítélet, C-98/14, EU:C:2015:386, 35. pont).

50 A jelen ügyben a GBG 53. §-ának (3) bekezdése csak a közjegyzők és bíróságok számára biztosít hatáskört az ingatlanok tulajdonjogának keletkezéséhez vagy átszállásához szükséges okiratokon szereplő aláírások hitelesítésére. E rendelkezés alkalmazása azt eredményezi, hogy nem hátrányosan megkülönböztető módon kizárják annak a lehetőségét, hogy Ausztriában elismerjék az ilyen aláírásnak az akár ezen államban, akár más tagállamokban letelepedett ügyvéd általi hitelesítését.

51 Márpedig, amennyiben az nem teszi lehetővé az aláírások valamely másik tagállamban, a jelen ügyben a Cseh Köztársaságban letelepedett ügyvéd általi hitelesítését, ahol az a nemzeti jognak megfelelően hasonló jogi szolgáltatásokat nyújt, az ilyen hatáskörfenntartás alkalmas arra, hogy akadályozza az ilyen szakembert abban, hogy ilyen típusú szolgáltatásokat nyújtson olyan ügyfeleknek, akik azokat Ausztriában igénybe kívánják venni. Ezenkívül, figyelemmel a jelen ítélet 34. és 35. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatra, az ilyen hatáskörfenntartás korlátozza továbbá az osztrák állampolgárok mint az ehhez hasonló szolgáltatás igénybevevőinek azon szabadságát, hogy a Cseh Köztársaságba utazzanak, hogy ott olyan szolgáltatást vegyenek igénybe, amely nem alkalmazható Ausztriában az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzés érdekében.

52 Meg kell állapítani tehát, hogy az alapeljárásban szóban forgó nemzeti rendelkezés az EUMSZ 56. cikkben biztosított szolgáltatásnyújtás szabadságának korlátozását képezi.

53 Másodszor, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően az ilyen korlátozás megengedhető az EUMSZ 51. cikkben és az EUMSZ 52. cikkben kifejezetten előírt, az EUMSZ 62. cikk alapján a szolgáltatásnyújtás szabadsága tárgyában egyaránt alkalmazandó eltérések címén a közrenddel, közbiztonsággal és közegészségüggyel összefüggő okokból, vagy – amennyiben hátrányos megkülönböztetéstől mentesen alkalmazzák – igazolható közérdeken alapuló kényszerítő indokokkal (lásd: 2016. január 28-i Laezza-ítélet, C-375/14, EU:C:2016:60, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), feltéve hogy az ilyen korlátozás alkalmazása alkalmas az elérni kívánt célkitűzés megvalósítására, és nem lépi túl a cél eléréséhez szükséges mértéket (lásd különösen: 2011. március 17-i Peñarroja Fa ítélet, C-372/09 és C-373/09, EU:C:2011:156, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

54 E tekintetben hangsúlyozni kell, ahogyan azt a főtanácsnok az indítványának a 48. pontjában tette, hogy a Bíróság már a 2011. május 24-i Bizottság kontra Ausztria ítéletben (C-53/08, EU:C:2011:338, 91. és 92. pont) kimondta, hogy a közjegyzőkre bízott hitelesítési tevékenység önmagában nem foglal magában az EUMSZ 51. cikk első bekezdése értelmében vett, a közhatalom gyakorlásában való közvetlen és sajátos részvételt. Ezenkívül az a tény, hogy bizonyos okiratok vagy megállapodások hitelesítése semmisség terhe mellett kötelező, nem kérdőjelezheti meg ezen értékelést.

55 Következésképpen a jelen ügy körülményei között nem lehet az EUM-Szerződés említett rendelkezésében előírt kivételre hivatkozni, amely ráadásul csak a kérelmező aláírásának, nem pedig azon okirat tartalmának a hitelesítésére vonatkozik, amelyen ezen aláírás szerepel.

56 Mindamellett, figyelemmel a jelen ítélet 50. pontjában hivatkozott azon körülményre, miszerint a hatáskörnek a GBG 53. §-ának (3) bekezdésében való közjegyzők javára történő fenntartása hátrányos megkülönböztetéstől mentes intézkedésnek minősül, meg kell vizsgálni, hogy azt a jelen ítélet 53. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően nem igazolhatják-e közérdeken alapuló kényszerítő indokok.

57 A jelen ügyben az osztrák hatóságok arra hivatkoznak, hogy az alapügyben szóban forgó nemzeti intézkedés az ingatlan-nyilvántartási rendszer megfelelő működésének, valamint a magánszemélyek között létrejött okiratok tekintetében a jogszerűségnek és a jogbiztonságnak a biztosítására irányul.

58 Márpedig egyrészt, amint azt különösen az osztrák és a német kormány hangsúlyozta, meg kell jegyezni, hogy főként egyes, latin típusú közjegyzőséggel rendelkező tagállamokban az ingatlan-nyilvántartás különösen az ingatlanügyletek tekintetében döntő jelentőséggel bír. Közelebbről, az osztrákhoz hasonló ingatlan-nyilvántartásba való összes bejegyzés konstitutív hatályú abban az értelemben, hogy az e bejegyzést kérelmező személy tulajdonjoga csak e bejegyzéssel jön létre. Az ingatlan-nyilvántartás vezetése ily módon a megelőző igazságszolgáltatás lényeges elemének minősül abban az értelemben, hogy az a jogszabályok megfelelő végrehajtásának és a magánszemélyek között létrejött okiratok tekintetében a jogbiztonságnak a biztosítására irányul, amely az állam feladatai és kötelezettségei közé tartozik.

59 E körülmények között azok a nemzeti rendelkezések, amelyek előírják, hogy az ingatlan-nyilvántartásban szereplő bejegyzések pontosságát a közjegyzőkhöz hasonló hiteles szakemberek igénybevétele révén kell ellenőrizni, hozzájárulnak az ingatlanügyletekre vonatkozó jogbiztonság biztosításához, valamint az ingatlan-nyilvántartás megfelelő működéséhez, és általánosabb módon az igazságszolgáltatás helyes gyakorlásához, amely a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően közérdeken alapuló kényszerítő indoknak minősül (lásd ebben az értelemben: 1996. december 12-i Reisebüro Broede ítélet, C-3/95, EU:C:1996:487, 36. pont).

60 Másrészt emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság a 2011. május 24-i Bizottság kontra Ausztria ítéletben (C-53/08, EU:C:2011:338, 96. pont) a letelepedés szabadsága kapcsán megállapította, hogy az a tény, hogy a közjegyzői tevékenység olyan közérdekű célt követ, amely többek között a magánszemélyek között létrejött okiratok tekintetében a jogszerűség és jogbiztonság biztosítására irányul, olyan közérdeken alapuló kényszerítő indoknak minősül, amely a közjegyzői tevékenység sajátosságaiból fakadóan igazolhatja az EUMSZ 49. cikk esetleges korlátozását, amely vonatkozhat például a közjegyzők felvételi eljárás során való képzésére, a közjegyzők számának és illetékességi területének korlátozására vagy a díjazásuk, függetlenségük, összeférhetetlenségük és elmozdíthatatlanságuk szabályaira, feltéve hogy e korlátozások lehetővé teszik az említett célok elérését, és ahhoz szükségesek.

61 Márpedig a Bíróság által az említett ítéletben kimondottakkal való analógia útján meg kell állapítani, hogy az ilyen megfontolásokat a szolgáltatásnyújtás szabadságának az EUMSZ 56. cikk értelmében vett korlátozása vonatkozásában is alkalmazni kell.

62 Következésképpen meg kell állapítani, hogy az osztrák kormány által hivatkozott célok közérdeken alapuló kényszerítő indoknak minősülnek, amelyek alapján igazolható az alapügyben szóban forgó nemzeti rendelkezés.

63 Ugyanakkor meg kell vizsgálni, hogy az alapügyben szóban forgó intézkedés megfelel-e a jelen ítélet 53. és 60. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében vett arányosság követelményének.

64 A jelen ügyben, amint az a jelen ügyben az osztrák hatóságok által a tárgyaláson tett észrevételekből következik, az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzéshez fontos és szükséges a közjegyző közreműködése, amennyiben e szakember részvétele nem merül ki azon személy személyazonosságának megerősítésében, akinek az aláírása valamely dokumentumon szerepel, hanem az magában foglalja azt is, hogy a közjegyző megismeri a szóban forgó okirat tartalmát, annak érdekében, hogy megbizonyosodjon a tervezett ügylet szabályszerűségéről, és ellenőrzi a kérelmező cselekvőképességét.

65 E körülmények között az, hogy az ingatlanok tulajdonjogának keletkezésére vagy átszállására vonatkozó közokiratok hitelesítéséhez kapcsolódó tevékenységeket szakemberek olyan különös kategóriája számára tartják fenn, amely közbizalmat élvez, és amely felett az érintett tagállam különleges felügyeletet gyakorol, az ingatlan-nyilvántartási rendszer megfelelő működésére irányuló célok megvalósítására, valamint a magánszemélyek között létrejött okiratok tekintetében a jogszerűség és a jogbiztonság biztosítására alkalmas intézkedésnek minősül.

66 Ezenkívül meg kell jegyezni, hogy az ügyvédeknek az okiratokon szereplő aláírások hitelessége igazolására irányuló tevékenysége nem hasonlítható össze a közjegyző által végzett hitelesítési tevékenységgel, illetve hogy a hitelesítési rendszerre szigorúbb rendelkezések vonatkoznak.

67 E tekintetben a cseh kormány a jelen ügyben a tárgyaláson pontosította, hogy jóllehet nem vitás, hogy különös jogszabályokban előírt meghatározott körülmények esetén a cseh ügyvédek jogosultak az aláírások hitelességének az igazolására, ugyanakkor a Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság, Cseh Köztársaság) ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy a cseh ügyvédek által aláírással ellátott hitelesítési záradék nem minősül közokiratnak. Ebből következően a felek közötti jogvita esetén ez az igazolás nem rendelkezik ugyanolyan bizonyító erővel, mint a közjegyző által való hitelesítés.

68 Következésképpen, az említett tagállam szerint, ha az ilyen aláírást az osztrák ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzés érdekében el kellene fogadni Ausztriában, akkor ez az igazolás, amennyiben azt a közjegyző által történő hitelesítéssel egyenértékűnek tekintenénk, közokirati erővel bírna. Következésképpen Ausztriában eltérő bizonyító erővel bírna, mint amellyel magában a Cseh Köztársaságban rendelkezhetne.

69 E körülmények között az ügyvédi szolgáltatásnyújtás szabadságával összefüggő okokból az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzésekre vonatkozó állami ellenőrzési feladatokról és e nyilvántartás ellenőrzésének a hatékony biztosításáról való általános körű lemondás azzal járna, hogy zavar keletkezne az ingatlan-nyilvántartási rendszer megfelelő működése, valamint a magánszemélyek között létrejött okiratok tekintetében a jogszerűség és a jogbiztonság vonatkozásában.

70 Ebből következően az alapügyben szóban forgó nemzeti rendelkezés nem lépi túl a az osztrák kormány által hivatkozott célok eléréséhez szükséges mértéket.

71 A fentiekre tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 56. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az alapügyben szóban forgóhoz hasonló tagállami szabályozás, amely az ingatlanok tulajdonjogának keletkezéséhez vagy átszállásához szükséges okiratokon szereplő aláírások hitelesítését a közjegyzők számára tartja fenn, ebből következően pedig kizárja a valamely másik tagállamban letelepedett ügyvéd általi, a nemzeti jogának megfelelő ilyen hitelesítés említett tagállamban való elismerésének lehetőségét.

A költségekről

72 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

1) **Az ügyvédi szolgáltatásnyújtás szabadsága tényleges gyakorlásának elősegítéséről szóló, 1977. március 22-i 77/249/EGK tanácsi irányelv 1. cikke (1) bekezdésének második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy azt nem kell alkalmazni az alapügyben szóban forgóhoz hasonló tagállami szabályozásra, amely az ingatlanok tulajdonjogának keletkezéséhez vagy átszállásához szükséges okiratokon szereplő aláírások hitelesítését a közjegyzők számára tartja fenn, ebből következően pedig kizárja a valamely másik tagállamban letelepedett ügyvéd általi ilyen hitelesítés ezen tagállamban való elismerésének lehetőségét.**

2) **Az EUMSZ 56. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az alapügyben szóban forgóhoz hasonló tagállami szabályozás, amely az ingatlanok tulajdonjogának keletkezéséhez vagy átszállásához szükséges okiratokon szereplő aláírások hitelesítését a közjegyzők számára tartja fenn, ebből következően pedig kizárja a valamely másik tagállamban letelepedett ügyvéd általi, a nemzeti jogának megfelelő ilyen hitelesítés említett tagállamban való elismerésének lehetőségét.**

Aláírások